

تاریخ تحولات ایل نقر
(طایفه دولخانی، لر و نقر)
در عصر پهلوی

تألیف: آیدر ایل احمدلو

انتشارات نوید شیراز

بسم الله الرحمن الرحيم

سرشناسه	: احمدلو، رسول، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ تحولات ایل نفر (طایفه دولخانی، لر و نفر) در عصر پهلوی / نویسنده رسول احمدلو.
مشخصات نشر	: شیراز: نوید شیراز، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.: مصور (بخشی رنگی).
شابک	: 978-600-192-371-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: نفر - تاریخ
موضوع	: ایلات و عشایر - ایران - تاریخ
موضوع	: طایفه‌ها - ایران.
موضوع	: ایران - تاریخ - پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۵۷
رده بندی کت	: ۱۳۹۲ الف ۳/ن ۷۲/ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۹۸۸۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۳۷۲۳۴

تاریخ و تحولات ایل نفر در عصر پهلوی

تألیف: رسول احمدلو

طرح جلد: شهاب شبان □ لیتوگرافی و چاپ: ...
 چاپ اول: ۱۳۹۳ □ حق چاپ محفوظ □ تیراژ: ۲۰۰۰
 ناشر: انتشارات نوید شیراز
 دفتر شیراز - تلفن ۶۲ - ۲۲۲۶۶۶۱ نمابر ۰۷۱۱-۲۲۲۹۶۷۶ □ ص.پ.: ۷۱۳۶۰
 دفتر تهران - تلفن ۸۸۹۰۵۹۴۵ نمابر ۰۲۱-۸۸۹۲۱۵۲۲ □
 پست الکترونیکی: info@navideshiraz.com
 وب سایت: www.navideshiraz.com
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۲-۳۷۱-۵ ISBN: 978-600-192-371-5

۷۰۰۰ تومان

تقدیم به پدر و مادر خانواده ام

آنانکه توانشان رفت سیه توانایی بستم و مویشان سفید گشت تا رویم سپید بماند، آنانکه فروغ نگاهشان، گرمی کلامشان و روشنی رویشان سرمایه های جاودانی زندگی من است و تقدیم به دایم مجید پارسا که مشوق کسب دانشم بود و تقدیم به استاد گرانقدرم دکتر حسین آبادیان (مدیر گروه و استاد تاریخ دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) تهران) که با تمام مشغله و مسئولیتی که داشتند با راهنمایی ها و مشاوره های ارزشمند و عالمانه خود، اینجانب را مورد لطف قرار داده و به من این امکان را دادند که از دریای علم و دانش ایشان به قدر وسع - و در حد توان - برگیرم.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷
فصل اول: معرفی ایل نفر	۹
ایل، طایفه، تیره	۱۱
بزرگان طایفه	۱۲
تاریخ تحولات ایل نفر در دوره قاجار	۱۳
جدا شدن طایفه دولخانی از ایل نفر	۱۷
پناهنده شدن سارو خان نزد دولخانینگ	۱۹
فصل دوم: تحولات سیاسی طایفه دولخانی از مشروطیت تا قاجاریه	۲۱
جنبش مشروطه خواهی و طایفه دولخانی	۲۳
کلانتری خدارحیم بیگ دولخانی	۲۷
فصل سوم: تاریخ تحولات سیاسی طایفه دولخانی در عصر پهلوی اول	۳۱
کشته شدن کوراغلی و آغاز مبارزات سرداربیگ دولخانی با رژیم پهلوی	۳۳
زادان خان گراشی و مساله تامین نامه سرداربیگ دولخانی	۳۳
خلع سلاح عشایر پیش در آمدی بر اسکان عشایر در دوره رضاشاه	۳۶
اسکان و تخته قابو عشایر طایفه دولخانی	۳۸
ملاحظات صنفی	۴۰
قوای مأمورین اسکان	۴۱
تبعید طایفه دولخانی	۴۱

۴۶	بازگشت از تبعید
۵۱	جنگ جهانی دوم و تامین گرفتن سردار بیگ و راهداریگ دولخانی
۵۵	مجادلات دولخانیها و وزارت دارایی بر سر محصولات آب رود شور و سبعة داراب
۶۵	وفات سردار بیگ دولخانی و جنگ فرگ
۷۱	فصل چهارم: تاریخ تحولات سیاسی ایل نفر در عصر پهلوی دوم
۷۳	اصلاحات پهلوی و نهضت امام خمینی
۷۴	حاشیه مدرسه فیضیه
۷۵	فصل تاریخی امام خمینی
۷۷	حاج سید عبدالعلی آیت اللهی و علما به تهران
۸۱	طایفه دولخانی
۸۱	طایفه قائم
۸۱	طایفه ی یزد و اسفند
۸۲	طایفه لر و نفر
۸۲	قیام عشایر لر و نفر
۸۴	تجسس نظامی و تعقیب لر و نفر
۸۹	چگونگی پایان قیام
۹۳	ترفیع و ارتقاء درجه مأمورین ژاندارمری مناسب به موجب قیام لر و نفر
۹۳	اسکان لر و نفر
۹۶	سیاستهای فرهنگی و اقتصادی پهلوی در لاریجان پس از قیام لر و نفر
۹۸	راهداریگ دولخانی و انقلاب اسلامی
۱۰۰	جنگ تحمیلی و عشایر دولخانی
۱۰۳	اسناد و تصاویر
۱۴۹	منابع و مأخذ
۱۵۱	مصاحبه ها:
۱۵۲	خاطرات:
۱۵۲	اسناد:

مقدمه

دوره ۵۷ ساله حکومت پهلوی با آنکه نقش مهم و قاطعی در تعیین تحولات جامعه ایران ایفا کرد، هنوز هم یکی از ناشناخته‌ها و ابداوار تاریخ معاصر ایران است. در این میان تاریخ ایلات و عشایر خود از ابهام مضاعفی برخوردار است زیرا از یک سو چون بخش‌های تاریخ آن ایام مورد بی‌توجهی قرار داشت از سوی دیگر عنوان تاریخ اقوام مغضوب و مقهور دستگاه حکومتی میل چندانی به انعکاسش نبوده است. موضوع اصلی بخش نخست این بررسی قیام طایفه دولخانی بر ضد دولت پهلوی از ۱۳۱۶ الی ۱۳۲۲ در روستای سرخه‌سار به سیاست خشونت بار نظام رضاشاهی در اسکان اجباری طایفه دولخانی، مبارزات سیاسی دولخانی با رژیم پهلوی و تبعید طایفه دولخانی است.

در آغاز دهه ۱۳۴۰ ه. ش امپریالسم آمریکا برای وابسته سازی ایران به غرب و تبدیل این کشور به زائیده امپریالسم جهانی، طرح اصلاحات را به رژیم محمد رضا پهلوی دیکته می‌کند. هدف این اصلاحات، تخریب بافت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه و هموار کردن راه برای مدرنیزاسیون و برده کردن حیات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و تحکیم پایه‌های سلطه نواستعمار است. گروه‌ها و قشرهای مختلف جامعه از جمله جامعه روحانیت لارستان به رهبری آیت الله سید عبدالعلی آیت اللهی و عشایر لارستان (لر و نفر) به مقابله با این سیاست امپریالسمی برخاستند که آثار و تبعات زیلادی در سطح منطقه لارستان برجای گذاشت. بررسی زمینه‌های شکل گیری قیام و نقش روحانیت منطقه و چگونگی خاتمه این رویداد مورد توجه بخش دوم این پژوهش می‌باشد.

ماخذ در این نوشته در کنار معدود کتب و بررسی‌های منتشر شده؛ رکن اصلی کار بر اسناد و مدارکی است که بیشتر در سنوات اخیر در دسترس پژوهشگران قرار گرفته‌اند. منابع به کار گرفته در این پژوهش به چند دسته تقسیم می‌شوند، دسته اول تحلیل‌ها و اسنادی است که خود بازیگران اصلی فراهم آورده‌اند که شامل اسناد سازمان‌های گوناگون- نشریات است.

مهمترین اسناد و مدارک در ارتباط با موضوع این پژوهش آرشیو اسناد کتابخانه ملی ایران در مینه تبعید طایفه دولخانی می‌باشد که دربرگیرنده مهمترین اطلاعات پیرامون جلسات و تصانیف نگاشته و گزارش‌های مبادله شده میان وزارت جنگ- فرمانداری لارستان- اسنادی فارس در رابطه با تبعید طایفه دولخانی است. این اسناد و مدارک دسته اول به دلیل روش ساختن نکات مبهم مسائل پیرامون تبعید طایفه دولخانی حائز اهمیت فراوان است.

دسته دوم شامل مصاحبه‌هایی است که از افراد و شخصیت‌های مختلف و مطلع در این حوزه صورت گرفته و در سوم شامل کتاب‌هایی درباره تاریخ معاصر ایران و تاریخ محلی است که دیگر پژوهشگران نوشته‌اند ذکر این نکته ضروری است که اشعار استفاده شده در این پژوهش سروده مرحوم آخوند دولخانی است که نسخه‌ای از آن با پی‌گیری‌ها و زحمات خانم فاطمه درویش بیگی به دست ما رسید که کمال تشکر و سپاسگزاری را از ایشان دارم.

در نوشته حاضر به دلیل تلاش گسترده جهت اختصار مطالب، امکان ارائه همه‌ی رهیافت‌های جدید کار دشواری بوده و آنرا در این کتاب فراهم آمده عشر عشیری از حوادث این ایل را در بر ندارد و مسلم این است که این مطالب، بررسی‌های بیشتری را بر پایه چشم اندازی گسترده می‌طلبد، انتشار این کتاب می‌تواند گامی در طریق روشن ساختن بخشی از مسائل تاریخ سیاسی، اجتماعی ایل نقر باشد. با این امید که پژوهش‌های بیشتر در آینده بتواند زوایای مبهم و تاریک این دوره را روشن تر سازد. در پایان وظیفه خود می‌دانم از کدخدای تیره احمدلو (صفدر درویش بیگی) حسن خان و محمد حسن بیگ درویش بیگی، فاطمه درویش بیگی، محمد درویش بیگی - حمید-علی بابا- داوود- علی بابا- میرزا حریم پور در تمام این مدت همواره مشوق و راهنما در نوشتار این پژوهش بودند قدردان محترم. همچنین از مساعدت‌های مسئولان محترم سازمان استاد کتابخانه ملی که اسناد را در اختیار نگارنده قرار دادند کمال سپاسگزاری داشته باشم. در خاتمه با عرض تشکر مجدد از کسانی که مولف را در این امر یاری دادند، چه آنهایی که در این پژوهش نامشان آمده و چه کسانی که اسامیشان ذکر نشده است و با امید به راهنمایی و انتقاد صاحب نظران برای اصلاح اشتباهات احتمالی و رفع کاستی‌های این اثر، متذکر می‌گردد که مسئولیت صحت و سقم تمام مطالب کتاب فقط بر عهده نگارنده است.